

Ceny prací obvyklých v lesnictví

Ing. Roman Šimek

Ekonomika lesního majetku závisí především na následujících podmínkách a faktoru:

1. **Přírodní podmínky**, které vyjadřují obecně produkční a polohovou charakteristiku lesních porostů. Rozdílnost přírodních podmínek se projevuje především v
 - odlišné dřevinné skladbě,
 - kvalitativní i věkové struktuře porostů a z toho vyplývající sortimentní skladbě a výši těžebních etátů,
 - v rozdílných terénních poměrech a na nich závislé vzdálenosti přibližování, odvozů a terénní třídě.

Přírodní podmínky jsou objektivním činitelem a možnosti jejich ovlivnění řídicím subjektem jsou nepatrné.

2. **Výrobní podmínky pracovišť**, kde se se promítají konkrétní přírodní poměry dané oblasti a z části i úroveň technologické přípravy. Mezi ukazatele výrobních podmínek patří zejména
 - průměrný objem těženého dříví,
 - přibližovací a odvozní vzdálenost,
 - terénní třída,
 - druhová a sortimentní skladba vyrobeného dříví,
 - sklon terénu,
 - vlivy počasí apod.

Výrobní podmínky patří převážně k objektivním činitelům, člověk je však může ovlivňovat hospodářskou úpravou lesa, technologickou přípravou, intenzitou hospodářské činnosti.

3. **Faktory řízení**, které zahrnují širokou škálu vlivů na dosahované výsledky hospodářské činnosti, vyvolaných lidskou činností. Mezi nejdůležitější faktory náleží
 - manažerské dovednosti při výběru a vedení lidí,
 - minimalizace nákladů při provádění lesnických prací,
 - maximální zpeněžení vypěstovaného dříví,
 - využití znalostí místních přírodních podmínek a výrobních podmínek pracovišť

Na minimalizaci nákladů při provádění lesnických prací lze pohlížet z různých hledisek:

- **Z pozice poskytovatele jednorázových služeb** (např. výběrové řízení na provedení těžby harvestorem) – cílem je ve fázi veřejné soutěže zakázku získat, následně ji realizovat s co největším ziskem. Poskytovatel těchto služeb provádí vysoutěžené práce a to způsobem, který je pro něj neefektivnější (pokud není upraveno v rámci výběrového řízení).

Výhody: v rámci výběrového řízení lze ceny snížit někdy až pod hranici rentability dodavatele
vysoká produktivita práce

Nevýhody: kolísání cen prací dle poměru nabídky a poptávky prací,
malá stabilita a flexibilita (změny v zadání),
důležitá přesná specifikace zadání prací
nezbytná důkladná kontrola provedení prací,
dodavatele prací nezajímá následná péče o lesní porosty, neboť možnost
opakování zakázky nemá nejvyšší prioritu,
neznalost místních specifik

- **Z pozice poskytovatele služeb majících trvalejší charakter** (např. živnostník poskytující služby vlastníku lesa pravidelně, např. v těžbě či přibližování dříví) – cílem je poskytovat takové služby, aby měl zaručen trvalejší objem prací. Poskytovatel těchto služeb provádí zadané práce způsobem, který je pro něj neefektivnější, ale již s přihlédnutím k dlouhodobé spolupráci s vlastníkem lesa.

Výhody: vyšší stabilita a flexibilita,
využívání místních zkušeností dodavatele prací,
nižší nároky na kontrolní činnost

Nevýhody: vyšší cena,
nižší produktivita práce

- **Z pozice vlastníka lesa**, kdy vlastník lesa musí mít jasno, z jakého důvodu pečuje o svůj les a v jakém horizontu potřebuje vložené prostředky získat zpět. To se projevuje na výši a především na trvalosti výnosu z lesa. Mohu se chovat jako vlastník, kterému záleží jen na momentálním výnosu z lesa, nebo mohu hospodařit trvale udržitelným způsobem se snahou zvyšovat produkční potenciál lesa (nebo jej alespoň přizpůsobovat vnějším faktorům, např. změně klimatu, změně ve veřejné poptávce na funkce lesa).

Ceny prací obvyklé v lesnictví

Práce v lesnictví lze odměňovat **formou časové nebo úkolové mzdy**.

- časová mzda - vhodnější z hlediska bezpečnosti a kvality práce, používá se především pro práce, kde je kladen důraz na pečlivost provedení a u nestandardních prací
- úkolová mzda - vhodnější z hlediska motivace pro vyšší produktivitu práce

Použití úkolové formy mzdy předpokládá stanovení doby nutné práce pro splnění určitého úkolu v konkrétních pracovních podmínkách

Odměna za práci nesmí být nižší než státem stanovená minimální mzda. Ta činí **8000 korun měsíčně nebo 48,10 korun za hodinu** pro nejméně kvalifikované profese.

Hodinové sazby pro jednotlivé činnosti v Kč

Činnost	zaměstnanec	OSVČ
pěstební činnost ručně	55-70	85-110
pěstební činnost mechanizovaně	60-80	110-130
prořezávky	65-90	120-160
těžba	70-100	140-180
přibližování koněm	70-100	140-180
přibližování traktorem	70-100	270-350
přibližování SLK traktorem		470-620

Měsíční příjem zaměstnanců v pěstební činnosti 8.000 Kč až 15.000 Kč.

Měsíční příjem OSVČ v pěstební činnosti 15.000 Kč až 25.000 Kč.

Měsíční příjem zaměstnanců v těžební činnosti 13.000 Kč až 20.000 Kč.

Měsíční příjem OSVČ v těžební činnosti 25.000 Kč až 40.000 Kč.

Ceny prací v lesnictví lze stanovit

- dle nabídky a poptávky
- formou stanovených průměrných cen (v Kč/tj.)
- dle výkonových norem (na základě norem spotřeby práce) a hodinového tarifu

V případě různých podmínek výroby je určení ceny prací dle výkonových norem nejspravedlivější a je nejlépe kontrolovatelné.

Výkonové normy obsahují

1. popis normované práce
2. základní čas na jednotku práce ve stanovených pracovních podmínkách
3. procentní srážky nebo přirážky, které zohledňují odlišné pracovní podmínky

Při normování výkonu (časový snímek) musí být brány v úvahu:

- předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a hygieně
- pracovní tempo přiměřené možnostem člověka
- čas na přirozené potřeby a oddech

Ve výkonových normách v LH se využívá jako normativní jednotka stanovení času:

Normohodina (Nh), která udává stanovený čas práce nutný na splnění jednotky práce

1 Nh = 1 časová hodina při normovaném (100 %) výkonu

Plnění normy pod 100 % může být způsobeno:

- špatně nastavenou normou
- nešikovností pracovníka
- leností pracovníka

Nevýhody: fixní náklady zvyšují průměrné náklady na tj.

Plnění normy nad 120 % může být způsobeno:

- špatně nastavenou normou
- neprovádění pracovní činnosti dle požadovaných parametrů
- prováděním prací na úkor bezpečnosti práce
- prováděním prací na úkor zdraví pracovníka

Výhody: vyšší produktivita práce

Nevýhody: riziko přetížení pracovníka v delším časovém období

Jednotlivé lesnické práce:

Zalesňování jamková sadba

Prostokořené sazenice - denní výkon 220-250 sazenic

norma u jamek 35x35 cm v rozmezí 26 až 75 Nh/1000 sazenic,
obvyklá norma cca 40 Nh/1000 sazenic = **3,6 Kč/sazenici**

Obalované sazenice - denní výkon 150-180 sazenic norma průměrná 50 Nh/1000 sazenic
norma u jamek 35x35 cm v rozmezí 19 až 79 Nh/1000 sazenic,
obvyklá norma cca 50 Nh/1000 sazenic = **4,5 Kč/sazenici**

Norma závisí na:

- zabuřnění
- rozpojitelnosti zeminy
- velikost jamek
- přírážkách (vzdálenost jamek, donáška sazenic, donáška zeminy, nepříznivé počasí)

Výsadba sazečem: obvyklé náklady **2 až 2,5 Kč/sazenici**

Výsadba strojem: obvyklé náklady **1,15 až 1,5 Kč/sazenici**

Ochrana lesních kultur ožínáním kosou

viditelnost sazenic	dobrá	střední	špatná
Buřeň o výšce do 30 cm	50	59	69
Buřeň o výšce 30 - 60 cm	63	74	88
Buřeň o výšce nad 60 cm	80	95	112
Měrná jednotka 1 ha			

Při tarifu 90 Kč/Nh = **4.500 až 10.000,- Kč/ha**

Ochrana lesních kultur nátěrem repelenty

Listnaté dřeviny: norma v rozmezí 4,7 až 7,5 Nh/1000 sazenic,
norma obvyklá 5 Nh/1000 sazenic = 0,45 Kč/sazenici a materiál

Jehličnaté dřeviny: norma v rozmezí 2,8 až 4,7 Nh/1000 sazenic,
norma obvyklá 3,1 Nh/1000 sazenic = 0,30 Kč/sazenici o materiál

Snášení klestu po těžbě na hromady s následným pálením klestu

Norma základ v rozmezí 0,46 až 0,82 Nh/m³ vyrobeného dříví

Přirážky na buřeň, zmlazení, listnatý klest (až o 20%), svah, terén, solitéry, vedro)

Norma obvyklá 0,61 Nh/m³ vyrobeného dříví při tarifu 90 Kč/hod u OSVČ představuje náklady
55,- Kč/m³ vyrobeného dříví

V současné době možnost prodeje klestu na štěpku, zejména po harvestoru, kde je možné získat 7 až 15 Kč/m³ vyrobeného dříví (za vyvezení klestu na OM náklady cca 70,- Kč/m³ při aplikaci na 80% těžby). Většinou nutnost dočištění před zalesňováním (asi tak 15,- Kč/m³).

Oplocenky

Drátěné oplocenky: náklady v průměru **55.000 Kč až 65.000 Kč/km**

Dřevěné oplocenky: náklady v průměru **80.000 Kč/km** (dle použitého materiálu)

Prořezávky

Stanovení normy dle počtu vyřezávaných jedinců na 1 ha, které je řádově rozdílné. Norma se pohybuje od 8 Nh po 170 Nh/ha, tj. od **720 Kč/ha po 15.300,- Kč/ha**.

Obvyklé náklady kolem 3.500 až 6.000 Kč/ha

Těžba dříví

Stanovení normy závisí především na průměrné hmotnatosti.

Norma se pohybuje od 3,88 Nh/m³ u tyčí s prům. hmotností 0,06 až 0,07 m³/ks, tj. **350 Kč/m³**
po 0,44 Nh/m³ u porostů s prům. hmotností nad 2 m³, tj. **40 Kč/m³**.

Obvyklé náklady mytní těžba **80,- Kč/ha + manipulace 20 až 40 Kč**

předmýtní probírky s prům. hmotností 0,5 m³/strom **120 až 160 Kč/m³**

probírky do 40 let **180 až 200 Kč/m³**

Přibližování dříví koněm (kombinace)

Kombinaci používáme v porostech, kde by traktor z důvodu přístupnosti zanechal nepřiměřené škody na porostu. Obvykle porosty 60-70 let. Norma dle terénu, průměrné hmotnatosti, hustotě porostu a vzdálenosti.

Obvyklé náklady **80 – 120 Kč/m³**

Přibližování dříví koněm po kombinaci

Obvyklé náklady **80 až 100 Kč/m³** při vyklizování do 300 m, při vzdálenostech 600 až 900 m pak 120 až 140 Kč/m³. Přirážky bahno, protisvah, sněh.

Přibližování dříví koněm napřímo

Obvyklé náklady **100 Kč/m³** při vyklizování do 300 m. Přirážky bahno, protisvah, sních.

Práce harvestorem

Práce zahrnuje kácení, manipulaci a přiblížení dříví na OM.

Obvyklá cena u mýtního porostu ve věku 120 let a průměrné hmotnatosti větší než 1,5 m³/strom, přibližovací vzdálenosti do 300 m činí **215 až 250 Kč/m³**.

Obvyklá cena u probírkového porostu ve věku do 40 let a průměrné hmotnatosti větší než 0,35 m³/strom, přibližovací vzdálenosti do 300 m činí **330 až 400 Kč/m³**.

V Olomouci dne 6.4.2013